

ЗАМАН

ПАРЛАМЕНТ

Илму башламчылыкларына тийишли багъа бичгендиле

КЪМР-ни Парламентинде «Мени законла жарашдыруу башламчылыгы» деген конкурсда хорлагъанла сауғалангандыла. Аны РФ-ни Къырал Думасы, «Россейни жаш телюсюню илму, чыгъармачылык эм инновация башламчылыклары айналыуу жаны бла «Интеграция» деген миллет системалар бирге къурагандыла.

Эришю кюге юлешини бардырылады. КЪМР-ни Парламенти аны биринчи регион бъллюмон къурайды. Илму ишлени уа школлары тамата классларыны окуучулары, бийик билим берген учреждениланы студентлери бла аспирантлары, жаш телю организациланы келечилери къркюртерге эркиндиле.

Парламенти комитетини башчысы Светлана Азикова быйыл конкурсуна 12 иш берилгени, эксперт совет аланы тинтип, 8 илму тинтинуню белгилерге оюналушанын айтханды. Къурау комитет 6 ишчи РФ-ни Къырал Думасына жибергенди. Юн тинтинуню автору, кеслерини илму ишлерини къорууду, ачык жерлерге чыккандыла, бири уа конкурсуны битеуроссей бъллюмонде хорлаганды.

Алай бла Аслан Шерегов битеуроссей конкурсуда алыч болганды, Карина Блиева бла Дарья Киреева 2-чи даражалы диплом бла сауғалангандыла. Соайлану Кязим, Ахмед Тлеужев, Алина Ашхотова лауреатла болгандыла.

мындан ары да законлары жарашдыруу дегенча къыйын эм жууалы ишде ала билмилерни ёсдорюрлерине ышанганын чертгенди. «Ата журтубузну келир кюню, аны деменгилиги да сизини сынауугузга, усталыгыгызга кере болукъуду», дегенди эмда жаш алмилени усталарына, илму башчыларына ырызлыгы айтханды.

Хорлагъанланы Парламентини спикерини орунбасары Жанатайлы Салим да алгъышлаганды. «Мен конкурсу къурауға он жыл кыташыама. Сизнича билимли, фахмулу жаш телю бла ишлеген уллу къууачды. Республиканы келир кюню ышангылыды», дегенди ол.

Эсене

Айырмалы ююрле сайлангандыла, энди ала битеуроссей даражада сынарыкдыла кеслерин

КЪМР-ни Уруну эмда социал къоруулау министрствосуну «Радуга» республикалы сабий реабилитация арасыны жыйлыула бардырылуучу залында

сайлауладан ётгенледиле. Айырмалыны алгъышларга да келле келгендиле. Алары араларында КЪМР-ни Башчысыны кенгешчиси Уналаны Аминат,

Жыйылгъанланы аллында сёлеше, Асан улу тутхуучу ююр къыралны тутургуу болганын энта да бир керез эсгергенди. Быйыл эришуле да бошдан

«Жылны ююрю - 2018» деген битеуроссей конкурсу регион кесге бардырылганды. Бу жол ача 45 ююр къыташканды. Ала барысы да муниципалитетде

КЪМР-ни уруну эмда социал къоруулау министри Асананы Алим, тийишланы республикалы советини председатели Аулит Каскулова да бар эдиле.

бардырылгъанларын чертгенди. «Ала ити ююрю кент жаргъа, миллет адет-төрелерини сакъларга, ата-аналаны даражаларын кетюрюрге, телюлени

ТЮРПЕНИУЛЕ

Жолланы бла кепюрлени бирлери жангыртыладыла, башхарлары ишленедиле

Къабарты-Малкъарда «Кавказ» Р-217 трасаны Каменка-Шалушка кесегинде машинала бир бирлерине чырмаулу къыйметти жюрюрча кепюр маталлы жол ишленгенди. Аны узунлугу эки километрден артыкды, деп билдиргендиле КЪМР-ни Къурулуш эмда жол ишчи министрствосундан. Шендо бетондан чигинжиле, балкала, суу кетерча арыктыла жарашдырылгандыла, темирден буруу да тартылганды. Юсюне уа эки къат асфальт салынганды. Энди алайда машинала эркин эм къыркыуусуз жюрюрча болганды.

Андан сора да, узунлугу алты километрге жеткен «Новопавловская-Проходная-Моздок» жолда да ремонт ишле бошалгандыла. Аны мурдорун тоезиле, юсюне эм жанында тюрюрлабга да эки къат асфальт салгандыла къурулушчула. Дагында автобусла тохтаган жерлени тап халга келтиргенди, темирден буруула тартхандыла эм белгиле да орнатхандыла.

Быйыл «Малка-Ингушли» жолу жангыртырга да келишим этилгенди. Аны толусунай асфальт жайлыкды. Дагында къыркыуусулукъу жаны бла да мадарла тамамланарыкдыла: жол халаны тап халга келтирилди, белгиле эм буруула орнатырыкдыла, белги ызыла да тартырыкдыла.

Бюгонюлке подяра организация жолу мурдорун таландыруу бла кюрешеди. Бар ишлени

да быйыл тёрночно кварталда бошарга аитады. Дагында «Кавказ» трассадан Трасан элге бурулган жерде Нальчик суда кепюрюу къурулушу къыстау барады. Аны узунлугу 90 метрден аспам болукъуду. Объект битсе, нартанчыла «Нальчик-Нарткыла» жолга тюрночно чыгъарга онг табарыкдыла.

Бизни корр.

араларында байламлыкъланы ючлендирюге уллу себеллик этедиле», деп, анга кытышханлагъа узакъ емор, насып эмда жетишилме тежегенди. Конкурсантлагъа багъа бичерик къауум да тынгылы сайланганды. Анга уруну эмда социал къоруулау министри орунбасары Елея Романова, дагында бу ведомствону бъллюмоню таматасы Шауаланы Тахир, Культура министрствону бъллюмонде башчылыкъ этген Рамед Пачев, Аулит Каскулова, «Горняк» газетини баш редактору Зарина Канкова, Жарыкландыруу, илму эмда жаш телюсю ишлери жаны бла министрствону бъллюмоню башчысы Светлана Стародубцева, ЗАГС-ны шахар бъллюмоню таматасы Валентина Шериева киргендиле.

Ахыры 2-чи бетгеади.

Болушлукъ

Сабанчылагъа - кредитлени къолайлы халда

Къабарты-Малкъарда быйыл жаз башында сабан ишлени бардырырга себеллик этер умудта Россельхозбанкны бъллюмоню кредитте битеу да 91 миллион сом бергенди. Сёз ючюн, битеур битеу де кезиуде аграрчылагъа жалаанда 81 миллион сом бёллюнген эди. Аны бла ёсюмон онеки процентден атылаганды, деп билдиргендиле финанс учрежденины республикада бъллюмоню пресс-службасындан.

Бу ача урлукъ себуй ишлени бардырырга эмда тирлик къыр кезиуде казырлануыга къоратылганды. Эллине аны хайыры бла техникага ремонт этгендиле, олукъ, урлук, битимлени къорууларна залла эмда минерал семирцитиле сатып алгандыла. Шендо да банкада 300 миллиондан артык сомга заявкала бардыла. Саулай алып айтханды, Россиеде быйыл ишлени тамамлауға кредитлени аспасын Россельхозбанк бергенин белгилерге тийишлиди.

Сабийлеге болушлукъга битеуреспубликалы суботник бардыруну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоусуну БЕГИМИ

2018 жыл 13 июнь Нальчик ш. №102-ПП

Къолайсыз, кеп сабийли эмда болушлукъ кере болган башка ююрюлден республиканы битеулю билим берген организациланын жюрюген башчылыкыга 2018-2019 жагы окуу жылы алында социал ханы бла себеллик этер муратда Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоусу бегим этеди:

1. «Къабарты-Малкъар Республиканы профсоюз организациланын биринию» Союзу, «Къабарты-Малкъар Республиканы тийишлери союзу» регион жамаат организацины, уруну коллективлени 2018 жылда 23 июнда сабийлеге болушлукъга битеуреспубликалы суботник бардыруну юсюнден башламчылыкъларын къабыл кюрюрге.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы къырал органдары, жер-жерли самоуправленины органдары, битеу организацила да сабийлеге болушлукъга деп бардырылган битеуреспубликалы суботникке кытышырга эмда бироклюк иш хакъларын битеуреспубликалы суботникни фондуна ётюрюрге тийишлиди.

3. Сабийлеге болушлукъга деп бардырылган битеуреспубликалы суботникке кытышханна кеслери ырызлыкълары бла жаңауурлукъ халда сабийлеге болушлукъга деп берген ача Къабарты-Малкъар Республиканы республикалы бюджетини «Федерал казначейство Россей Федерацины битеу бюжеттерини араларында юлешген фэйдала» деген бёллюню 4010181010000010017 счётуна «Жаңауурлукъ халда адамдан жыйылганы ачаны Россей Федерацины субъекттерини бюджеттерине тоушени» деген бёллюню 207 02 020 02 0000 189 кюне бла ётюрюрге керекди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоусуну Председатели МУСУКЛАНЫ А.

Германлыла къытдыргъандыла, къырысузуракъла уа сейирге къалдыргъандыла

Арт беш кюнню ичинде жер юсюнде миллионла бла адамла футболдан дунияны 21-чи чемпионатында болган оюнга къытдыргъандыла. Келле уа Россиеге окуна келип, оюнга жюрюдиле. Футболну оюнгенде бу болмагъанча аламат сауғанды.

Алагъа тынчылыкъга деп болельщикни бирикдилерин паспорт жарашдырылганды. Аны бла адам хар оюнга да киреге болукъуду. Бу амалны бизнилке 2014 жылда Сочиде бардырылган къыш Олимпиада оюнга къурагъан эдиле.

жюрекеринде ашы умутла тудуртханды, команда къалгъан тоушенилерини да аллай ашы керюмю да бошар деп. Сауд аравицкыла бла оюнда команданы жетишилми футболчу Аман Дагоев агъын ауртханды эм къалгъан оюнга хазна кытышмаз деген оюм барды.

хорлагъанды. Португалия бла Испания уа 3:2 эсеп болдыргъандыла. Битеу бардырылган тоушюледен чынты футболду да была кёрюктендиле дерге болукъуду.

«С» къаумда французла австралиячылары 2:1 эсеп бла кытыхандыла. Дания уа Пёрдан кючюрке болуп, 1:0 бла хорлагъанды.

«D» къаумда уа Аргентина бла Испания 1:1 эсеп бла айырылгандыла. Бу оюнда айтилкъ Месси пенальтини уралмай, команданы 3:0 оюндан къуру кюйганды. Хорватлыла уа, Нигерияны 2:0 эсеп бла хорлап, грулда биринчи тизмеге чыкгандыла.

«E» къаумда Коста-Риканы командасы сербиячылары кытыхандыла - 0:1. Бразилия бла Швейцария уа 1:1 эсепни кёрюктендиле. Бу оюн Дондагы Ростовда ётени себелли ары бизни кеп жерчибиз да баргандыла. Сёз ючюн, няикуй-Жаубермеланы Шамиль, битеу жумушларын да къоюп, бу оюнга къаргъа малкъар халкъны байрагъын да алып барганды.

«F» къаумда тоушген германиячыла уа мексикачылагъа сунмай тургъанлы хорлагъандыла. Дунияны чемпионлары Мексиканы командасына бир гол да уралмай 0:1 эсеп бла кытыдыргандыла. Эни бу оюнга къаргъа Москвага белгиле ловаз жашыбыз Чеченаны Бисо да барганды.

Россейни командасы уа кесини кезиле тоушююн бююн, 19 июнда, 21 сабатда Санкт-Петербургда Египетни командасы бла ётюрлюкю.

Басмага ТАППАСХАНЛНЫ Аминат хазырлаганды.

Айырмалы юйорле сайлангандыла, энди ала битероссей даражада сынаркыдыла кеслерин

Ахыры. Алы 1-чи бетдеди.

Конкурса кыатышхана торло-торло номинацияларда не ишлегендери, сабийлери кыалга жетишимлеге жеткендери, юйорлери башкаладан не бла айырмалы болгандарын, дагыда кеп баша шартларын, хунарликлерин да кергозгөткендери. Сөз ючюн, кеп сабийли юйорле тогузу, районлары атын мактау бла айтдырган жаш юйорле уа он болгандыла. «Россейни алыт юйорле» деген номинацияда сайлау этерге жориге бютон кыйын эди. Анга башкаладан эсе аслам юйор кыатышханды – «Онеки, Кызгалларды да «Элли юйор», «Чыгармача юйор» деген жаны бла кеслерин сынагандыла.

Юйорле кеслери хазырлаган алымды кепле ишлегендери, тейсеуде усталыклары онкуна кергозгөткендери. Сабийле да аладан артка кыламагандыла: бирлери, назмула айтып, кыараучулары ыразы эткендери, башкалары уа кеслери кыошлары бла ишлеген затчыкыла бла сейрсиндиргендери. Жори алагга да эс бургандыла.

«Кеп сабийли юйорле» деген номинацияда Огъары Малжыра, тейсеуде усталыклары онкуна кергозгөткендери. Сабийле да аладан артка кыламагандыла: бирлери, назмула айтып, кыараучулары ыразы эткендери, башкалары уа кеслери кыошлары бла ишлеген затчыкыла бла сейрсиндиргендери. Жори алагга да эс бургандыла.

Хар юйорюю да кесини энчили бирди барды. Бирлери беш эм андан да кеп сабийл эсдюорю, аламы жашауу улуу жолуна чыгаргандыла. Кызыларыны бла жаштарыны араларында арчал, устазла, аскерчиле, МБД-чы, МЧС-чи куулукчулары, алиле, спортчула, жамуатыны арасында сыйлары, намыслары бийик жорюгөнгө бардыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзят.

Борчну амалы - бер да кыутул

«МРСК Северного Кавказа» компанияны башчысыны кенешчиси **Уналаны Кязим** Нальчик шахар округда хайырлангылан ток ючюн жыйылган борчлагга апап жыйкылуу бардырганды. Анга «Каббалкчерго» эмда «Водоканал» предпрятияланы башчылары **Аслан Докшукин** бла **Владимир Карюев** «Нальчикская теплоснабжающая компания» унитар предпритияны тамата инженер **Захим Озрокко** да кыатышхан эдиле, деп билдиргендери компанияны пресс-службасында.

Жаланда ючден бирин (37%) телегенди. Озгъан жылыны бу кезююу бла телегилдеринде, ол 22,6 процентте оккуна азайганды. Аны бла быйыл 49,1 миллион сом борч этилгенди. Компания энергетиклеге телеге керек болганыны өлчөмү уа 161 миллион сомдан атылганды.

«Специалыстени телегеуле керге, жылы бла жалчытуу компаниянда телеуле жаны бла низам ахыр эки жылыны ичинде бек осалга кеткенди. Дагыда анда кесини борчларын жабынуу бол чакырганды. «Биз итхан этилсе, ол жаланда бу предпритиялагы угаы, саулай республикага да хайырлы болуккыду» - деп чертгенди ол.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Ипотека – жашау журтланы рыногун айнытуу кыйматлы себеби

Юй негда фатар кыолуу болурга сойгөне ипотеканы бийик аспамарк алып тебиргендери. Аны алайлык кредитлени процентлери азыркы бола барганы бла байламдыла. Жашау журтланы рыногунда бюгонлюк кер кылай амалы жорюгөнгө эми да болуму юсюндөн биз Сербанкны Кыбаргы-Малжырада бөлмюно башчысы **Хамиди Урусбиев** бла ушак эткенди.

«Хамиди Хажмурдович, бу рынокта торююле жашау журтла сатып алырга сойгөнгө не онла берилгендери эмда бизни республикада аны бла байламны энчиленикчеси ослеринден айтсагыз эди.

«Арт кезуиледе саулай Россейде, ол санда Кыбаргы-Малжырада да бу сферда бек кеп торюленуу белгилерин белгилерге тийишдери. Биринчиден, ол алычула кепден-кеп бола барганында керюнеди. Анга себеплик этген а, мени окумуна керге, ипотекады. Олду жайырлануучула элери юсюндөн берип, рынокада быллай юсюмою кергозгөткөн.

«Январдан башлап 2022 жылны ахырында дерри тургун ата-аналагы юч жылга бу программаны юсю бола энкоч алты процентте бериледи. Бу кезуиде ючюнчю сабийлери тургунанга уа – беш жылга. Лыга кезуи баштагандан сора да кредитни ставкасы он берилген кюн РФ-ни Ара банкыны баш ставкасыны нелай бир эсе да, анга эки процент кыошупул, андан артык болмазга керекди. Фатарны энди ишлене турган негда хазыр юйде сатып алырга эркиник бериледи.

«Биринчи телеуно өлчөми фатары багысыны 20 процентинден аз болмазга кереклиси бу программаны баш излемиди. Алычуу дагыда жашауун, саулугун эмда залогну страховани этерге борчулду. Ипотеканы эм уллу өлчөми юч миллион сомду.

«Сербанкны республикада бөлмюно юсюндөн айтканды, биз былтыр 1300 ипотека кредит (1,8 миллиард сом) бергенбиз. Жаланды быйыл бу программалга 500 адам кыатышханды алагга 750 миллион сомдан асла берилгенди. Былай эсмен энкоч юсюндөн ставкасы эмда аны биринчи телеуно өлчөми иги да азайганы бек уллу кыошучулук эткенди. Дагыда курулуучула себепликке деп бардыргандан тартып рефинансировани юйени багаларын андан ары азайтырга амал береледи.

«Сербанкны республикада бөлмюно юсюндөн айтканды, биз былтыр 1300 ипотека кредит (1,8 миллиард сом) бергенбиз. Жаланды быйыл бу программалга 500 адам кыатышханды алагга 750 миллион сомдан асла берилгенди. Былай эсмен энкоч юсюндөн ставкасы эмда аны биринчи телеуно өлчөми иги да азайганы бек уллу кыошучулук эткенди. Дагыда курулуучула себепликке деп бардыргандан тартып рефинансировани юйени багаларын андан ары азайтырга амал береледи.

«Сербанкны республикада бөлмюно юсюндөн айтканды, биз былтыр 1300 ипотека кредит (1,8 миллиард сом) бергенбиз. Жаланды быйыл бу программалга 500 адам кыатышханды алагга 750 миллион сомдан асла берилгенди. Былай эсмен энкоч юсюндөн ставкасы эмда аны биринчи телеуно өлчөми иги да азайганы бек уллу кыошучулук эткенди. Дагыда курулуучула себепликке деп бардыргандан тартып рефинансировани юйени багаларын андан ары азайтырга амал береледи.

«Сербанкны республикада бөлмюно юсюндөн айтканды, биз былтыр 1300 ипотека кредит (1,8 миллиард сом) бергенбиз. Жаланды быйыл бу программалга 500 адам кыатышханды алагга 750 миллион сомдан асла берилгенди. Былай эсмен энкоч юсюндөн ставкасы эмда аны биринчи телеуно өлчөми иги да азайганы бек уллу кыошучулук эткенди. Дагыда курулуучула себепликке деп бардыргандан тартып рефинансировани юйени багаларын андан ары азайтырга амал береледи.

«Сизни оюмугузга керге, ипотека системаны айнытуу курулуш себеплик этерми? Бизни кыргызда жашау журтлагы эм уллу сураи болган региондан бири Шимал Кавказды. Курулушун айнытууга

«Сизни оюмугузга керге, ипотека системаны айнытуу курулуш себеплик этерми? Бизни кыргызда жашау журтлагы эм уллу сураи болган региондан бири Шимал Кавказды. Курулушун айнытууга

«Сербанкны республикада бөлмюно юсюндөн айтканды, биз былтыр 1300 ипотека кредит (1,8 миллиард сом) бергенбиз. Жаланды быйыл бу программалга 500 адам кыатышханды алагга 750 миллион сомдан асла берилгенди. Былай эсмен энкоч юсюндөн ставкасы эмда аны биринчи телеуно өлчөми иги да азайганы бек уллу кыошучулук эткенди. Дагыда курулуучула себепликке деп бардыргандан тартып рефинансировани юйени багаларын андан ары азайтырга амал береледи.

«Сербанкны республикада бөлмюно юсюндөн айтканды, биз былтыр 1300 ипотека кредит (1,8 миллиард сом) бергенбиз. Жаланды быйыл бу программалга 500 адам кыатышханды алагга 750 миллион сомдан асла берилгенди. Былай эсмен энкоч юсюндөн ставкасы эмда аны биринчи телеуно өлчөми иги да азайганы бек уллу кыошучулук эткенди. Дагыда курулуучула себепликке деп бардыргандан тартып рефинансировани юйени багаларын андан ары азайтырга амал береледи.

ТАУКЕЛИК

Элмезланы Абдул-Халим Чогори тауну тийресине атланганды

Белгилли спортчубуз, КМР-ни Алыптиндеги федерациясыны таматасы, дуня башында бек бийик Эверест кыяны бир неча керге кыорулаган **Элмезланы Абдул-Халим** жанганды жолга атланганды. Бу кюнде аны «Минеральные Воды» аэропортунда Гималайге ашыргандыла. Бу жолу Абдул-Халим бийикликке керге дуня башында экинчи жерин алыган кыягыга өрлөргө мурастылды. Ол Гималайни шимал-юк батшы жагында Каракорум тау системалга киргени К-2 (Чогори) тауду. Аны бийиклиги 8848 метрди, ога Эвересттен жаланда 237 метрге азды. Узакдан кыараганда, ол пирамидалга ушайды. К-2 техника жаны бла кыйын жерден бириди. Анга биринчи альпинистте жаланда 1954 жылда өрлөнгөндө.

Жолга атланганды Абдул-Халим журналистке билдиргенди, ол Чогорге барырга эртеден да мура эткенди. Бизни республикадан анда алыс бир аспап да болмаганды. «Жыл санында да кыарам, жангычылыккагы алынганы ачыныла. К-2 тауна өрлөгөнү, аны шарт айткыра токойдо, аны тийресинде лагерде болукма. Чогори алы не тартады альпинистени кесине? Ол дуня башында техника жаны бла бек кыйында саналады.

«Тас болганды. Бир неча жыл мында алгы уа энга бир нереми тас болганды. Аны тийресинде федерациясыны вице-президенти, Россейни альпинизмден жыйымдык командасыны келечиси Илияс Тухватулиев да анда кылаганды. Чогори уа аны ызындан келди», - дегенди Абдул-Халим.

«Биз кыйын жолу бир сайлауны аныла алдыла. Элмезланын бу алгы тауну кергоюне, аны энчилерин тинтирге сойгөни билдиргенди. К-2. Аннапурна, Канченджанга дегенча сегиз-миңликкеге жаланда профессионал альпинистте өрлөйдиле. Эверестке, ары коммерциялы программа жокуду. Бюгонлюкдө дуня башында бек бийик таууга сейр уллуду, анга кепле өрлөгөндө. Ол Тибетни шимал жагы тын болганды, аны байламды; анда кыар юсюнөлу болмайдилы, маршрут да шарт тохтадырылынды; жолдан таар кереклиси жокуду.

«Сөз ючюн, бек кыоруулу тау Аннапурнады, анда кыар юсюнөлуе терк-терк болуучуду. Жарсыуга, мени нереми Анатолий Букреев анда белгисиз

«Сөз ючюн, бек кыоруулу тау Аннапурнады, анда кыар юсюнөлуе терк-терк болуучуду. Жарсыуга, мени нереми Анатолий Букреев анда белгисиз

«Сөз ючюн, бек кыоруулу тау Аннапурнады, анда кыар юсюнөлуе терк-терк болуучуду. Жарсыуга, мени нереми Анатолий Букреев анда белгисиз

«Сөз ючюн, бек кыоруулу тау Аннапурнады, анда кыар юсюнөлуе терк-терк болуучуду. Жарсыуга, мени нереми Анатолий Букреев анда белгисиз

Республиканы муфтини Казратали Дзаежев а РФ-ни Президенти Владимир Путинни алгышлауун окы-

«Республиканы муфтини Казратали Дзаежев а РФ-ни Президенти Владимир Путинни алгышлауун окы-

«Республиканы муфтини Казратали Дзаежев а РФ-ни Президенти Владимир Путинни алгышлауун окы-

«Республиканы муфтини Казратали Дзаежев а РФ-ни Президенти Владимир Путинни алгышлауун окы-

«Республиканы муфтини Казратали Дзаежев а РФ-ни Президенти Владимир Путинни алгышлауун окы-

«Республиканы муфтини Казратали Дзаежев а РФ-ни Президенти Владимир Путинни алгышлауун окы-

«Республиканы муфтини Казратали Дзаежев а РФ-ни Президенти Владимир Путинни алгышлауун окы-

Хатерлик

«Кыйналганланы жазууларын не магарла бла да женгиллендиррге кюрешебиз»

Кучукланы Антонина, Биджиланы Магомети кызы, Эл-Брус элде естенди, КМКУУ-ну медицина факультети бошоп, Медико-социальная экспертиза по КБР федерал казна учреждениа ишбедди. Ол биогон бизин кыскайтыды.

– Антоника, сөз бу учрежденианы экинчи бюросуну таматасына. Не бла кюрешесиз?

– Сакталгага, иги көөк заманы бир торло бир ауруу кыйнаганага болушукка кыралганды бу ара. Мында жалаңда тизмеге алып, пенсия берген сунадыла келсе, биз а реабилитация жаны бла да ишлейбиз. Ол айтханым – аланы жашууларын тынчлыкты этер мадарла излейбиз – дарман бла, башка болушукты бла да.

– Адамны саулуугуна улуу заран тышоо, ол кеси кеске кыралмай тебирес, сизге барырга керекпи сора?

– Хау, ишле кыраулары, болушуксуз жашар онглари болмаганы медицина кыскайтыларын хазырлап, социал кыруулаууну, пенсия беруону органдары бизге жибередиле.

– Ол кыскайтылар хазыр болмаган да, сиз анга жангыдан кыраарганы керексиз?

– Жорукла алайдыла. Медико-социальная экспертиза дегенлери олдү – специалисте кырап, тинтип, инвалидносту алай береди. Сора квалый багытырга керек болганын, аз хөлд да сулууктары кытайтары онгларын аныгытады.

– Ол иште реабилитация дейдиле. – Реабилитацияны неча тюрлюсю барды? – Медицина, профессионал, техника жаны бла болды о. – Биринчи англышымды – дарман, санатор-курорттада багыну, операцияла... Кылганлары уа не магзаны тутадла? – Техника деген – ол ауруганга жарактан ундруктуктан башлап таяк, колкаса, протезле дегенча затта бла болушук беруу. Профессионал деген а социал жаныды – жашау болмулары, жорек тынчлыкларына кырау, кыруулау, сөз ючюн, кой жумуштада болушук, сөз бла жапарсуу. Ол жумушланы этген эчки адамла бардыла.

– Көпмөлдө бичи республикада сизден онг изилеге? – Аз тюрлюдө. Жарсыугу, аланы араларында гитчеле да келдө. Оносиз жылларына дери ала сабий инвалидлге саналдыла, алагы эчки кыраалды.

– Алгыда бир кыскайты керек болуп барганында сизге, мени сейр эдирген бир затха тобеген эдим: санларындын бири болмаган адамла окуяна комиссияны жыл сабий этебиз деп тартыга эдиле. Ол тюз тюрлюдө.

– Законодательствого тюрлениуле региструнгенди – 2006 жылдан бери бир жылны ичинде аллай ауруганланы халларына кырап, жаралары сау болганына кере протезге кюретю барды. Биз бла жашау узуну сактагы бериледи.

– Саулуугу игиге айланса уа инвалидны? – Алай болса, болмалына кере келди комиссияга. Аманганга аманга уа, аны да сакталма.

– Боладыла. Ауруганын бизге жиберген, кыскайтыларын хазырлап врачла, социал кыруулау, пенсия берген органдада ишленге этюрк ючюн Россия законун алында жууалдыла.

– Керти да болушук керекли болуп, ол сен сагынган жерде уа алай кыскайтыла бермеселе, не этерге керекпи?

– Аладан спрада алып, адам кеси келрге да болады бизи бюрога. Бизде уа, айтханымча, кырап, тинтип, саулуугу квалый бирге тас болганын билип, алай ону этерди. Ол иште биз буро артык да сакталма.

– Ары барырга кыруу болмаса уа тешкеде турганы?

– Кесибиз барып кырайбыз анга. – Бек көп тобеген ауруула кыскайтыды.

– Онкология бла инсулт, жорек ауруула. Сөз ючюн, биринчиден ауруганларга биз төрт-беш жылны ичинде кырайбыз. Иги жанына тюрленгенени сактагык шагь-атлыклары андан сора кетербиз.

– Бусагыда бек жайлыган диабет тюрлюмдө?

– Андан ауруганла инвалидлге саналмадыла. 2015 жылда чыкгызын жорукта кере, аны юсо бла адам соктур болса, гангренасы

башланса, жорек аманган кетсе, ол заманда бериледи.

– Сора сизде ишленгенли жанда урулуклары, эчки кырамылы, тюрлюмдөкери да болурга керекпи. Инвалидлени жореклери жаралы болды. Психология жаны бла да болушук излейди уа ала?

– Ол алайды. Хар орта кенден мен алыа юйлерине айланам. Артка көп заманын сагышлары этгенлери турма. Кыйын ишти, алай керекпи.

– Юиоргогноно юсонден бир-эки сөз айтсагыз эди.

– Жети сабий болганбыз. Аман Куйлыланы Чепени кызы Бабын бла атам Биджиланы Магомет Кыскайтыла тюрленгенди, тамата сабийле анда тургандыла. Аман сорпоне иги урунганы ючюн майдал да алган эди. Атам а «былым» соххозда экономист болуп турганды. Сау болсоула, барыбызга да бийик билим алып онгла кырагандыла.

– Ана насыбын а?

– Жаш бла кыскайтылган юйде. Ынмама. Кыскайтылган, жаш а медицинаны сайлаганды.

Ушакыны ШАУАЛАНЫ Разият бардырганды.

Спорт

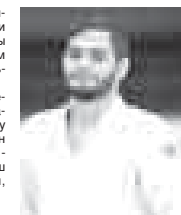
Бет жарыккылы кыайтханды

Хабаровска Ленинни атын жорютген стадионда дзюдодан эр кишилен арадарында «А» классы эришу бардырганды. Ол Совет Союзда тутушууну буртлюсюно мурдорун салган Василий Ощепковну хурметине кыралган эди.

Анда 66 килограмм аурулук кыауумда Цийкванланы Ислам алтын майдал алганды. Ол биринчи төрт сөрмешин хорлап бла бошоп, ахырында Тюменден

Андрян Курдян бла тутушханды. Аланы тобешиуери 12 минуттан аслам заманы барганды, насыкка, Ислам кыскайты спортуучу жыгылып, алыч болганды.

Андан сора да, бу кюнлөнде Серианы Белград шахарында Европаны кубого этгенди. Анга 35 кыраадан 295 дзюдоучу кыатшханды. Анда да Ислам, беш тобешиуенде да хорлап, «алтын» кыатханды.

Бир эришиуден - эки майдал

Красноярск шахарда дзюдодан «Туидону мемориалы» деген «А» классы эришу битероссей телеси эришу бардыргыланды. Анда хорлаганлыга «спортуны устасы» деген ат берилгенди. Анга 23 региондан 160 спортуучу кыатшхандыла.

Анда жерлешибиз Тюменланы Муса жетишимли болганды. Ол, 100 килограмм аурулукта

тутуша, ахыр тобешиуенде Тверь областыдан Роман Бобиковну хорлап, алтын майдал кыатханды. Биз бла ол кесин битеулю аурулукта сынаганды. Анда сайлау тобешиулене хорлатханды, алай жапару сөрмешинде башхаланы озулп, «доммак» кыюллу болганды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Кеслерин игилик бла танытхандыла

Суворовская станицада кыатыш аскер единорстводаан Ставрополь крайны кубого бардыргыланды. Анда Кызарты Малккыны командасыны санында Элбрус районну олимпиада резервлы сабий-жаш тюрлю спорт шолунда жарау этген жашла, республиканы биринчилигини бла чемпионатыны финалистлери – Этелзаны Владимир бла Голыюланы Аслан – сөрмешгенди.

Спортчула экиси да арта доммак майдалла бла кыайтхандыла. Аланы тренер Арсен Губашев юйретеди.

Анатолий ТЕМТРОВ.

Кыарыулу гөжефлени санында

Предприниматель Алибек Вологовруну хурметине жораланып, Черек районну Жумтала элинде 2005-2010 жылда жашауу жашланы араларында грек-рим тутушуудан республикалы турнир бардырылганды.

Анатолий ТАЛАЕВ.

да гөжефле кыатышхандыла. Аладан экиси-Гочияланы Абдурахман бла Артур Лотоков – кеслерини аурулук эм жыл сан кыаууларында сауга жерлеге чыкгыандыла. Аланы тренер Череланы Артур юйретеди.

Рекорд тохташдырганды

Кызарты-Малккыны пар-уэрлифингден (коч тюрбөрө) 90 килограммга дери аурулук кыауумда алтын майдалны кыатханды. Ол, 251 килограммны көтөрүп, регионда жангы рекорд да салганды.

Аланы араларында Элбрус райондан спортчула да бол-

гандыла. Курданланы Марат 90 килограммга дери аурулук кыауумда алтын майдалны кыатханды. Ол, 251 килограммны көтөрүп, регионда жангы рекорд да салганды.

Журтубайланы Мурат да хорламга жуууклашханды. Доммак майдал ючюн кюрешө, ол да, башка спортуучу да штанганы бирча көтүргенди, алай кыскайты спортуучу Муратдан жигилрек болганы себепли майдалны анга бергенди.

Анатолий САФРОНОВ.

Конкурс

Сезимли, ачык, айыртыу

Тишируланы Нальчик шахар совети республикада Культура фонду себеплиги бла «Россейни сыйгоосу!» Анга Бююге көртчи болушукту» деген конкурс кыраганды. Анга шолчула эмда студентле да кыатышхандыла. Аны мураты суратлау сөзюно юсо бла Ата журтха сыймеклик сезимни кочкөлдө, өсөп келген

тюрлюно эсин адам улуу өмүрдөн ахыргы багыталап келген ниет хазнада бурудуу. Аладан бирин уа «ойурдо» Назму окурукчулары эришулерин башлардан алгыда, башында сагынылган органдарыны таматасы Лидия Дигешева алагы эмда келген кыонактыгына да жорек ыраылыгынын билдиргенди.

ди. Биз бла ол жюриге киргенлени атларын тура этгенди. Аланы араларында уа поэт, КМР-ни культуурасыны сыйлы кылуусу Моттайланы Светлана (жюрини председатели), Кызарты-Малккы кырап аграр университетни кафедра-сыны таматасы, профессор Жаболаны Аминат, журналист Байсыланы Марият бар эдиле.

Конкурсантла экиге юлешингенди – гитчелеге бла абаданлагыла.

Жюден артык жаш бла кызы эки сагытха жууук заманы назмула окугандыла. Жюри Хасанияны, Акь-Сууну шолкарлары окуучуларын, Нальчикде 5-чи номерли сабий сяддан балачыккылы тынгылы хазырланып келгенлери эчки белгилегенди. Нальчикде 5-чи номерли гимназияны келечилери жарашдырган плакатланы да бек жаратханды.

Ахырында саугалау болганды. Хорлаган-лагы кубокла, грамота, диплома, киталла да берилгенди. Тишируланы шахар совети уа «Кырауучула жараткандары эчюн» деген эчки сауга кыраган эди да, бир кыауум конкурсантха ол жетгенди. Алай а назму айтханланы араларында кыруулай кылган болмаганды - алагы конфетле, мороженно, татты суула да юлешингенди.

ХОПЛАНЫ Марият. Суратланы автор алганды.

Акция

Автоинспекторла бла бирге

Жайда сабийлени бош заманлары көбюрөк болады. Аны иги кесегин ала орамда өтюрөдө, велосипедде, скутерде учарга сюөдиле. Бирле уа ала бла машинала аслам жорюген жолгагы окуна чыгадыла. Аны бла байламлы студентле-волонтерла эчки рейдле кырадыла, шолчула бла аныгытау иш бардырадыла.

«Кыруулушчу» колледжи окуучулары да ол ишден керти тюрлюдө. Жаш адамла автоинспекторла бла бирге жолга чыгадыла, эчки эмда көп кыаты юйлени тюрлөринде да патрулукту эттерди. Абаданлагы ала жолда жорюнону жоруктары сактыла жаны бла биринчи болуп юлгю көргөзтюрге кереклисин эсгертерди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марият.

Билдириу

«Меркурий» жумушланы хаксыз тамамлайды

Келир айдан башлап Россия Федерацияда электрон ветеринари сертификация синтирилди. Ол себеден кезгезеуна тиешили служба кез-кылак болгон продукцияны чыгаруу эмда сатуу-алуу бла кюрөшген организациала, предпрятиала, фермер молкте, эчки предпринимательле «Меркурий» деген кырал информация системодо региструнген этерге борчулулу.

Аны Ветеринария управление бла анга боусунган учреждениала тамамлайдыла. Системаны хайырлануу амалы уа Россия хознодорну КМР-де эм Шимал Остия-Алония Республикада Управленисы бу одрес бла топдырады: **Нальчик ш., Ленин аты проспек, 54.**

Этенинде болсун, «Меркурий» системодо региструнген этериуу эмда оны юсо бел жумушла тамамлау хаксызды.

Кызарты-Малккыны Ветеринария управленисы.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хау (баш редактору оубрасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нахабат (баш редактору оубрасары), ТОКЪУЛАНЫ Борис (жуаулы секретары), МОКЪАЛАНЫ Хузру (белюмино редактору), ТИКАЛАНЫ Фатима (белюмино редактору).

ТЕЛЕФОНЫ:
Редаторуу примачыны - 42-63-01.
Баш редактору оубрасарлары - 42-38-21, 40-84-82.
Жуаулы секретары - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62, Корректор - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМТЕРИ:
Поштунка эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал иште - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучуула бла байламкыла жоруктоуу эм жазылуу - 42-37-94.
Эчки корреспондент - 42-68-72, Тилмачыла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редация авторла бла кызыг жорюктейди. Кюл жазмага Россия тилмачы эм ала артык кытайрымайдыла.

Газетде басмаганга материалла аныгытын оюмда редакция оюму бла келишмеге болушукта. Алада айтханын хар зат ючюн Россия Федерацияны Басмаы юсондөз законуны тиешилик материаллары авторлары кеслери жуууалдыла.

Редация авторлардан 400 гачт алында (машина бла жазылган 5-6 бет) кепино майдалы.

Газет Басмаы эм асылды информацияны эришилери кыруулау жаны бла Кызарты-Малккы регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрде региструнген этгенди.

Региструнген номер – ПН № ТУ 07-00118. Индекс - 51532

Газетин басмагы «КМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службагы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаганганды.
Назмин шахар, Ленин аты проспек, 33

Газетлени кеслери талдыруу ючюн КМР-ин почта сыякыны федералый Управленисы жуууалды.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газетлени ронинагы сатуу ючюн КМР-ин «Россест» ашикер обществосу жуууалды.
Телефон: 42-69-34

Газет ыйыктыла юч кере чыгады - геурге, орта, шабат кюнлөсө.

Номерге графике кере 19 00 сагытала кыол салындаы.
20 00 сагытала кыол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРЫЛА:

Кульчаланы Зульфия - делурый редактору; Кучукуланы Сафият, Кетчинланы Зульфия - жуаулы секретары оубрасарлары; Зезаулы Лила - (1, 2-чи бетле) Ахекбесканы Жаннета - (3-чо бет), Токумаланы Салим - (4-чо бет) корректорла.

Тиражы 1214 экз. Заказ № 608
Багысаы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛНИ АДРЕСИ:

36000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5.
электрон почта: elbor_50@mail.ru